

Prehistòria**2015/2016**

Codi: 100719

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500241 Arqueologia	FB	1	1

Professor de contacte

Nom: Rafael Mora Torcal

Correu electrònic: Rafael.Mora@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Prerequisits

No hi ha prerequisits oficials

Objectius

L'assignatura forma part de la matèria Història del grau d'Història. Té per objectiu proporcionar un coneixement bàsic dels principals esdeveniments i processos de canvi i continuïtat de la Humanitat en una perspectiva diacrònica, des de la Prehistòria i fins el mon actual, integrant els diversos espais geogràfics. De fet, la dimensió espacial d'aquest coneixement històric haurà de ser tan àmplia como sigui possible, doncs contribueix enormement a desenvolupar la capacitat de comprendre la diversitat històrica i cultural. Així mateix, la matèria de Història proporcionarà unes primeres nocions sobre els diversos enfocaments temàtics de la ciència històrica (social, polític, econòmic, de gènere, ideològic, cultural), així com de teoria i metodologia de la Història (debats i perspectives historiogràfiques).

Competències

- Contextualitzar i analitzar processos històrics.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Desenvolupar la capacitat d'anàlisi i síntesi històrica.
2. Dominar els processos de canvi que es produeixen a la prehistòria.
3. Dominar i identificar la història de l'entorn immediat.
4. Dominar l'estructura diacrònica general del passat.
5. Identificar el context en què s'inscriuen els processos històrics.
6. Interpretar i analitzar les fonts documentals.
7. Interpretar les fonts materials i el registre arqueològic.
8. Organitzar i planificar la cerca d'informació històrica.

9. Participar en debats sobre fets històrics respectant les opinions d'altres participants.
10. Treballar en equip respectant les diverses opinions.

Continguts

1. **Com hem d'aproximar-nos a l'estudi dels primers homínids. Homínids i Pànids. Filiació entre Homo, Ximpanzé i Goril·la. Models biogeogràfics, anatomia comparada i biologia molecular.**
2. **Una adaptació bàsica: la locomoció bípeda. Modificacions anatòmiques que es produeixen. Hipòtesi sobre l'origen del bipedisme: per què i per a què?**
3. Homínids entre 9 i 4 ma. Àfrica de l'Est vs Àfrica del Sud. *Sahelanthropus*, *Orrorin* i *Ardipithecus*.
4. Homínids entre 4 i 2 ma. *Australopithecus*, *Paranthropus* i *Kenyanthropus*.
5. El gènere *Homo* i els esquemes cladístics que es generen.
6. **Els primers homínids i el seu comportament: Patrons ecològics, climàtics i culturals.**
7. **Definint el concepte d'humanitat. Els primers instruments lítics. Cognició, aprenentatge i socialització.**
8. Els primers jaciments arqueològics. Lomekwian i l'Olduvaià: Registre fòssil a Olduvai i West Turkana.
9. **El comportament socio-econòmic dels primers homínids.**
10. **El gènere *Homo* i l'expansió pel Vell Món. Problemàtica taxonòmica: *H. Ergaster*, *H. Antecessor*, *H. Erectus* y *H. Heidelbergensis*.**
11. **Homínids fora d'Àfrica. Models de gestió de l'espai i el paper del foc.**
12. Les proves fòssils de les primeres ocupacions al continent euroasiàtic.
13. **L'*Homo Neanderthalensis* i la seva anatomia: un exemple d'especialització al medi ambient. Innovacions tecnològiques, estratègies econòmiques i manifestacions simbòliques. La desaparició del Neandertal: hipòtesis i problemàtica.**
14. **La transició cap a l'*Homo sapiens*. El model monogenètic i el model multirregional. La genètica en la evolució humana.**
15. **L'*Homo modern*. Llegat cultural: art i tecnologia (indústria, enterraments, seriació crono-cultural). Un món complex: organització social i econòmica. Implantació de l'*Homo Modern* fora d'Àfrica: Europa, Àsia, Oceania i Amèrica.**
16. **Els últims caçadors: Paleolític Superior Final, Mesolític i Neolític: Ruptura o continuïtat.**
17. La transició a les societats productores. Canvi climàtic, innovacions tecnològiques i transformacions culturals.

En negreta: Temes metodològics

Sense negreta: Temes de contingut històric

Seminaris a l'aula

Metodologia

Activitats dirigides

- Classes teòriques dirigides pel professorat amb suport TIC.
- Sessions de treball en grup i de debats dirigides pel professorat. Valoració i discussió col·lectiva de material textual o audiovisual, Presentacions individuals i/o col·lectives i ronda de valoracions
- Sortides de camp: visites a museus o conjunts arqueològics

Activitats supervisades

- Sessions concertades per resoldre dubtes sobre el desenvolupament de l'assignatura. Assessorament individual o en grups reduïts sobre continguts específics de la matèria.
- Assessorament en grups reduïts per l'elaboració de presentacions i d'exercicis pautats d'aprenentatge

Activitat autònoma

- Estudi personal. Lectura de textos. Recerca d'informació bibliogràfica
- Redacció de treballs. Preparació de presentacions, comentaris orals i debats

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes expositives, seminaris i sortides de camp	40	1,6	1, 2, 5, 7, 10
Tipus: Supervisades			
Tutorització	20	0,8	1, 3, 8, 9, 10
Tipus: Autònomes			
Preparació proves i treballs	75	3	3, 6, 8, 10

Avaluació

Mòduls d'avaluació

Es portarà a terme una avaluació continuada a totes les activitats desenvolupades a l'assignatura. El sistema de avaluació s'organitza en 3 mòduls, cadascun tindrà assignat un pes específic en la qualificació final:

1. Les activitats dirigides s'avaluaran mitjançant el mòdul de proves escrites.
2. Les activitats supervisades s'avaluaran mitjançant el mòdul de presentacions i debats a l'aula.
3. Les activitats autònomes s'avaluaran mitjançant el mòdul de treballs.

Calendari d'avaluació

A l'inici de curs s'informarà a l'alumnat dels continguts concrets dels mòduls d'avaluació i els seus terminis de realització/lliurament.

Requisits per superar l'assignatura

- Assistència al 75% de les sessions.
- Presentació/realització dels mòduls d'avaluació en els terminis establerts.
- Assolir una puntuació mitja dels mòduls d'avaluació de 5 ó més en una escala de 10, sempre i quan s'hagi obtingut una qualificació de 4 o més en una escala de 10 en cadascun d'ells
- Un/a estudiant es considerarà no presentat/da en el cas que no lliuri o es presenti a un o més dels mòduls d'avaluació en els terminis establerts o assisteixi a menys del 75% de les sessions teòriques.

Reavaluació

- Es podran presentar a la reavaluació les/els estudiants que hagin realitzat/presentat els mòduls d'avaluació en els terminis establerts.
- Només serà susceptible de reavaluació el mòdul de proves escrites.

Calendari de reavaluació

Les dates de reavaluació estan fixades per la Facultat de Lletres. Aquestes dates estan publicades a la web de la facultat al mes de juliol del curs anterior. És responsabilitat de els/les estudiants saber la data que li correspon fer la reavaluació de la seva assignatura. L'última prova de l'avaluació continuada es programarà com a mínim una setmana abans de la data de reavaluació.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Proves escrites	50%	5	0,2	1, 2, 4, 5, 7, 9, 10

Bibliografia

ADOVASIO, J.M., SOFFER, O.,PAGE, J.: *El sexo invisible*. Barcelona 2008.

ARSUAGA, J.L.; MARTINEZ, I.: *La especie elegida: La larga marcha de la evolución humana*.

ARSUAGA, J. L. *El collar del Neandertal: En busca de los primeros pensadores*. Ed. Temas de hoy. Madrid 1999.

BERGER, L.R.: HILTON-BARBER, B.: *Tras las huellas de Eva. El misterio de los orígenes de la humanidad*. Ediciones B. Barcelona 2001.

BINFORD, L.R.: *En busca del pasado*. Ed. Crítica, Barcelona 1988

BOID, R.; SILK, J.B.: *Cómo evolucionan los humanos*. Ariel Ciencia. Barcelona 2001.

BURENHULT, G. (Ed.). *El amanecer de la humanidad. Los primeros humanos*. Ed. Debate- Circulo de Lectores. vol. 1. Barcelona 1994.

BURENHULT, G. (Ed.). *Más allá de África. Las primeras migraciones*. Ed. Debate-Circulo de Lectores. Vol. 2. Barcelona 1994.

BURENHULT, G. (Ed.). *De la Piedra al Bronce. Cazadores, recolectores en Europa, África y Oriente Medio*. Ed. Debate-Circulo de Lectores. Vol. 3. Barcelona 1994.

BURENHULT, G. (Ed.). *Pueblos de la edad de piedra. Exploradores y agricultores de Asia, América y Pacífico*. Ed. Debate-Circulo de Lectores. Vol. 4. Barcelona 1995.

CAMPBELL, B.G.: *Humankind emerging*. Ed. Harper Collins Publishers. London 1992. 6a edició.

CELA, J.; F. J. AYALA (2001). *Senderos de la Evolución Humana*. Madrid, Alianza.

COPPENS, Y. Y P. PASCAL, Eds. (2004). *Los orígenes de la humanidad Madrid*. Espasa.

CHALINE, J. (2002). *Un millón de generaciones. Hacia los orígenes de la humanidad*. Barcelona, Ediciones Península s.a.

DENNEL, R.: *Prehistoria económica de Europa*. Ed. Crítica. Barcelona 1987

FULLOLA, J. M^a.; PETIT, M.A.: (Coord.): *La puerta del pasado*. Ed. Martinez Roca S.A. Barcelona 199.

GAMBLE, C. (2001). *Las Sociedades Paleolíticas de Europa*. Barcelona, Ariel.

JONES, S.; MARTIN R.; PILBEAM D. (Eds.): *Human Evolution*. Cambridge Univ. Press. 1992.

KLEIN, R. G.: *The Human Career*. Chicago, University of Chicago Press. 1999.

LEAKEY, R.E.; LEWIN, R.: *Nuestros Orígenes: En busca de lo que nos hace humanos*. Ed. Critica. Serie Mayor. Barcelona 1994.

LEWIN, R.: *Evolución Humana*. Biblioteca Científica Salvat. Barcelona 1993.

LEWIN, R. y FOLEY . R.: *Principles of Human Evolution*. Oxford Blackwell. 2004.

REDMAN, CH. L.: *Los orígenes de la civilización: Desde los primeros agricultores hasta la sociedad urbana en el Próximo Oriente*. Ed. Crítica. Barcelona 1990.

SCHICK, K.; TOTH, N.: *Making silent stones speak. Human evolution and the dawn of technology*. Ed. Touchstone. 1994

STRINGER, CH.; GAMBLE, CL.: *En busca de los Neandertales*. Ed. Crítica. Barcelona 1996.

STRINGER, C. Y P. ANDREWS (2005). *La evolución humana*. Akal

TORRE, I. DE LA: *La Arqueología de los Orígenes humanos en África*. Madrid, Akal. 2008.